

Asiantuntijalausunnot:

Asia: U 17/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkina-asetus)

Asia: U 18/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkinadirektiivi)

Toiminnanjohtaja Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

Twitter [@SuomenBiokierto](https://twitter.com/SuomenBiokierto) [@Biokaasu](https://twitter.com/Biokaasu)

Facebook [@SuomenBiokierto](https://www.facebook.com/SuomenBiokierto)

- Kannatamme sitä, että luodaan konkretiaa vety- ja uusiutuvien kaasujen kysynnän mahdollistamiseksi ja lisäämiseksi. Komissio ehdottaa ensimmäistä kertaa vetymarkkinoita koskevaa lainsäädäntöä. Vaikka biokaasulla, biometaanilla, uusiutuvalla ja vähähiilisellä vedyllä ja synteettisellä metaanilla (yhteisnimityksenä uusiutuvat ja vähähiiliset kaasut) on vähäinen merkitys EU:n nykyisessä energialähteiden yhdistelmässä, niiden osuus kaasumaisista polttoaineista vuoden 2050 energialähteiden yhdistelmässä olisi noin kaksi kolmasosaa, ja jäljelle jäävä osuus olisi fossiilinen kaasu ja hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja käyttö.
- Asetuksessa ja direktiivissä on kuitenkin erittäin paljon **epäkohtia** ainakin biokaasun ja biometaanin osalta, varmasti myös muun hajautetun tuotannon ja käytön kohdalla. **Sekä direktiiviin että asetukseen tulee tehdä vielä paljon muutoksia**, jotta ehdotusten sisäiset ristiriitaisuudet ja epäyhteneväisyydet saadaan poistettua.
- On erittäin tärkeää varmistaa yhteneväisyys RED2:n kanssa. Tässä ehdotus ontuu.

- Siirtoverkot
- Jakeluverkot (sääntelyn alaiset)
- LNG-terminaalit
- Kaasuvarastot

- + paikalliset jakeluverkot?
- + off-grid biokaasulaitokset?
- + off-grid e-metaanilaitokset?

Ren-Gas toteuttaa

Uusiutuva sähkö

CO₂

Hajautettu tuotantomalli

P2X-metaani

250 000 000 litraa ekv. (2.5 TWh) puhdasta polttoainetta raskaaseen liikenteeseen

Vihreä vety

Puhdasta vetyä tulevaisuuden liikenteen tarpeisiin

Hukkalämpö

2.5 TWh hukkalämpöä päästöttömän kaukolämmön tuotantoon

600 000 000 puhdasta ajokilometriä raskaalle liikenteelle

Vedyn tuotanto- ja jakeluinfrastruktuuri tulevaisuuden raskaan liikenteen käyttöön

Merkittävä lisäys puhtaan kaukolämmön tuotantoon Suomen laajuudesta.

1 000 000 t vuosittainen päästövähennys

Muutamia esimerkkejä siitä, ettei järjestelmä oikeasti ole niin sujuva vielä hetkeen

- Espanjasta Suomeen eurooppalaisen kaasuverkon kautta kuljetettava biokaasu on mahdollista käyttää Imatralla, mutta tämä edellyttää verkon kapasiteetin varausta, mahdollisia lisäkustannuksia, joka ikisessä maassa, minkä läpi kaasu "virtaa". Käytännössä vaatii operoinnin jokaisessa maassa. Asia tulee ratkaista **kaasupaketissa ja RED3:ssa**.
- Jakeluverkon piirissä oleva biokaasulaitos ei voi myydä "biokaasua" jakeluverkon ulkopuolelle, tai voi viedä, mutta biokaasun veroetua ei saa. Tämä on osin **kansallinen verotuspäätös**, osin tähän vaikuttaa myöhemmin esim. energiavero(muutos). Asia tulee ratkaista mieluiten RED3:ssa.
- **Kaasupaketti** koskee kaasuverkon (siirtoverkko, jakeluverkko, terminaalit ja varastot) piirissä olevia toimijoita. **Uusiutuvan energian direktiivin** asettaa ns. **ainetasejärjestelmä-vaatimuksen**, mikä edellyttää sitä, että kaasun kestävyys tulee todentaa koko ajan. Ilman tätä kaasua ei voi hyödyntää esim. päästökauppavelvoitteiden, jakeluvelvoitteen, kansallisten uusiutuvan energian tavoitteiden (loppukäyttö) täyttämässä. Verotuksen osalta on tilaa kansallisille sovelluksille, mutta **ETD-muutosesitys** esittää kestävyysvaatimuksia täyttämistä eri verotasojen yhteyteen.
- Miten varmistetaan, että kaasuverkon ulkopuolinen **hajautettu** tuotanto kehittyy? Halutaanko Suomessa käyttää ulkomaalaista biokaasua ja halutaanko suomalaista biokaasua viedä ulkomaille?

Kommentit asetusehdotukseen (1/1)

2 artikla, Määritelmät

25 24) **'nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen kapasiteetilla'** kapasiteettia nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemalla, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen, lisäpalveluihin, tilapäiseen varastointiin ja kaasuttamiseen;

→ Entäs nesteytetty biokaasu? Huom! 2§:n kohdassa 2 mainitaan, että kaasumarkkinadirektiivin määritelmiä sovelletaan myös. Biokaasun kannalta keskeisiä ovat ainakin:

- DIREKTIIVI: 4) **'maakaasuverkolla'** infrastruktuurijärjestelmää, joka kattaa putkistot, nesteytetyn maakaasun terminaalit ja varastot ja jossa siirretään kaasuja, jotka koostuvat pääasiassa metaanista, mukaan lukien biokaasu ja biomassasta peräisin oleva kaasu, erityisesti biometaani, tai muun tyyppisiä kaasuja, joita voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuputkistoon ja siirtää kyseisessä putkistossa;
- DIREKTIIVI: 259) **'varastolla'** maakaasualan yrityksen omistamaa ja/tai hoitamaa laitosta, jota käytetään maakaasun varastointiin, mukaan lukien nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksissa varastointiin käytettävä osa mutta lukuun ottamatta tuotantotoimintaan käytettävää osaa ja laitteistoja, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä; → koskeeko biokaasun nesteytystä?
- DIREKTIIVI: 274) **'nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksella'** vastaanottoasemaa, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen ja kaasuttamiseen; siihen kuuluvat myös lisäpalvelut ja tilapäinen varastointi, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon, mutta siihen eivät kuulu varastointiin käytettävät maakaasun vastaanottoasemien osat;

30) **'syöttö- ja ottojärjestelmällä'** kaikkien niiden siirto- ja jakeluverkkojen tai kaikkien niiden vetyverkkojen yhdistämistä, joihin sovelletaan yhtä tiettyä tasehallintajärjestelmää;

- DIREKTIIVI: 53) **'syöttö- ja ottojärjestelmällä'** kaikkien niiden siirto- ja jakeluverkkojen yhdistämistä, joihin sovelletaan yhtä tiettyä tasehallintajärjestelmää;

~~715~~ **artikla Kolmannen osapuolen verkkoon pääsyyn liittyvät palvelut [maakaasun] varastojen[, vetyterminaalien] ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten [sekä vetyvarastojen osalta]**

1. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen [ja vetyterminaalien, vetyvarastojen sekä maakaasun] ~~ja~~ varastointilaitteistojen haltijoiden on

a) tarjottava palveluja, jotka vastaavat markkinoiden kysyntään, syrjimättömästi kaikille verkonkäyttäjille; etenkin jos nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen [tai vetyterminaalien, vetyvarastojen] tai [maakaasun] varastointilaitteistojen haltija tarjoaa samaa palvelua eri asiakkaille, sen on tarjottava palvelu samantyyppisillä sopimusehdoilla;...

[3., Kunkin nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan on tarjottava nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen käyttäjille sekä eriyttämättömiä että eriytettyjä palveluja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksessa käyttäjien ilmaisemista tarpeista riippuen.]

→ tämä ei varmaankaan koske biokaasulaitosta, jossa biokaasu nesteytetään?

Kommentit direktiiviehdotukseen (1/3)

2 artikla määritelmät

1) **'maakaasulla'** kaikkia kaasuja, jotka koostuvat pääasiassa metaanista, mukaan lukien biokaasu ja biomassasta peräisin oleva kaasu, erityisesti biometaan, tai muun tyyppisiä kaasuja, joita voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa;

~~141)~~ **'maakaasualan yrityksellä'** luonnollista tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ~~ainakin yhtä seuraavista toiminnoista:~~ maakaasun, myös nesteytetyn maakaasun, tuotantoa, siirtoa, jakelua, toimitusta, ostoa tai varastointia ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä ja/tai ylläpitotehtävistä, [mutta] lukuun ottamatta [loppuasiakkaita] ~~loppukäyttäjää~~; → ei tule tarkoittaa off-grid-biokaasun tuottajia

~~2812)~~ **'nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalla'** luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa maakaasun nesteyttämistä tai nesteytetyn maakaasun tuontia, purkamista ja kaasuttamista ja on vastuussa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen toiminnasta; → ei tule tarkoittaa off-grid-biokaasun tuottajia

~~2913)~~ **'verkolla'** siirtoverkkoa, jakeluverkkoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia ja/tai varastoja, jotka omistaa ja/tai joiden käytöstä vastaa maakaasualan yritys, mukaan lukien putkilinjavarastointi ja sen lisäpalveluja tuottavat laitokset sekä sellaisten omistussuhteissa olevien yritysten laitokset, joita tarvitaan siirrosta, jakelusta ja nesteytetyn maakaasun käsittelyssä; → ei tule tarkoittaa off-grid-biokaasun tuottajia. Toisaalta tämä määrittää myös sen, miten esim. GO/RED2 sovelletaan.

→ Ymmärrämme logiikan, että biokaasu on maakaasun alla, mutta ratkaisu on kuitenkin vanhanaikainen.

→ Ratkaisu on myös lakiteknisesti vaikea, sillä maakaasun liittyvät viittaukset koskevat myös biokaasua ja biometaan, mikä tuskin on tarkoitus. Tämä ei varmaankaan ole komission tarkoitus, tai jos on tarkoitus, niin se on kohtuuton. Komissio lähtee ehdotuksessaan ilmeisesti siitä, että suurin osa "Uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen tuottajat on usein liitetty jakeluverkkoon" (recital 97). Tämä ei kuitenkaan ole totta, koska esim. Suomessa huomattava osa sijaitsee kaasuverkon ulkopuolella. Sama tilanne on esimerkiksi Saksassa, jossa on suuri määrä maatilojen yhteydessä olevia biokaasulaitoksia, jotka tuottavat sähköä. Biokaasu ja biometaan ei tule jättää kaasumarkkinalaisäädännön soveltamisen ulkopuolelle, mutta soveltamisalaa tulee raja tarkemmin mm. määritelmien yhteydessä ja eri artikloissa.

→ Tarvitaan myös muita lisäyksiä määritelmiin, jotta soveltamisala kirkastuu off-grid-toimintojen osalta (muut kuin LNG-terminaalit ja varastot). Näin selkenisi, mitkä biokaasutoiminnot ovat potentiaalisesti soveltamisalan piirissä ja mitä se käytännössä tarkoittaa. Nämä ovat uusia asioita, eikä ne ole selkeitä ilman selkeää määrittelyä. Seuraavat määritelmät puuttuvat:

- Jakeluverkko
- Tasehallintajärjestelmä

Kommentit direktiiviehdotukseen (2/3)

74 artikla Lupamenettely

1. Silloin kun maakaasun käsittelylaitosten [**vedyntuotantolaitosten ja vetyjärjestelmäinfrastruktuurin**] rakentamiseen tai käyttöön vaaditaan lupa (esimerkiksi toimilupa, lupa, suostumus tai hyväksyntä), jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset myöntävät 2–114 kohdan mukaisesti lupia tällaisten laitosten, [**infrastruktuurin**] putkistojen ja niihin liittyvien laitteiden rakentamiseen ja/tai käyttöön alueellaan. Jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää lupia samoin perustein myös maakaasun toimittajille ja tukkuasiakkaille.

2. Jos jäsenvaltiossa on käytössä lupajärjestelmä, jäsenvaltion on vahvistettava puolueettomat ja syrjimättömät perusteet, jotka yrityksen on täytettävä hakiessaan lupaa kaasun **[toimittamiseen tai]** maakaasun käsittelylaitosten [**vedyntuotantolaitosten tai vetyjärjestelmäinfrastruktuurin**] rakentamiseen ja/tai käyttöön ~~tai hakiessaan lupaa maakaasun toimittamiseen~~. Syrjimättömät lupien myöntämisperusteet ja syrjimätön lupamenettely on julkistettava. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että [tällaisten] laitosten, [**infrastruktuurien**] putkien ja niihin liittyvien laitteiden lupamenettelyissä otetaan tarvittaessa huomioon hankkeen merkitys maakaasun sisämarkkinoille.

[3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja koskevat lupamenettelyt saavat kestää enintään kaksi vuotta, mukaan lukien kaikki toimivaltaisten viranomaisten asiaankuuluvat menettelyt. Kyseistä kahden vuoden määräaikaa voidaan jatkaa enintään yhdellä vuodella, kun se on poikkeuksellisten olosuhteiden perusteella asianmukaisesti perusteltua.]

→ Tämä on toivottava muutos, mutta myös potentiaalinen pullon kaula off-grid toiminnoille (biokaasu, uusiutuva ja vähänhiiliset kaasut). On huomattava, että tämä on samanlainen kuin RED2:ssa, joka tosin rajaa polttoaineen valmistuksen ja lämpöä tuottavat biokaasulaitokset määräaikojen soveltamisalan ulkopuolelle, eli käytännössä ainoastaan sähköön. Nyt jos kaasudirektiivissä annetaan ”nopeutettu” menettely kaasuverkon piirissä oleville toiminnoille, niin silloin off-grid-biokaasun tuotantolaitokset joutuvat tässä epätasa-arvoiseen asemaan suhteessa kaasuverkon piirissä oleviin toimintoihin. Ratkaisuna on, että vaikka kaasupaketti ei varsinaisesti kohdistuisi off-grid-toimintoihin, niin olisi tarkoituksenmukaista kuitenkin ulottaa tämä lupa-asia kuitenkin koskemaan niitä joko tämän direktiivin kautta tai sitten laajentaa RED2 koskemaan myös kestävien uusiutuvien polttoaineiden valmistusta.

8 artikla [uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden sertifiointi]

[1. Uusiutuvat kaasut on sertifoitava direktiivin (EU) 2018/2001 29 ja 30 artiklan mukaisesti.]...

→ Komission tarkoituksena on varmistaa, että muutosehdotukset edistävät ns. kestäviä uusiutuvia kaasuja. On kuitenkin huomattava, että nyt tämä on paljon tiukempi vaatimus kuin mitä annetaan ”uusituville energioille” noin ylipääntänsä (esim. RED2:n alkuperätakuut) ja verrattuna sähköön - eihän sähköverkkoon syötettävän sähkön tule olla kestävä! Huomattavaa on myös, että 2 artiklan 2 kohdassa viitataan RED2:n ’biokaasun’ määritelmään, joka sekään ei ota kantaa kestävyYTEEN vaan uusiutuvuuteen/biomassapohjaisuuteen. Tosin Suomessa lähtökohtaisesti tuotettava biokaasu on kestävä, samoin kaiketi synteettiset polttoaineet, sillä investointituet sitä jo vaativat.

→ RED2: ’biokaasulla’ tarkoitetaan biomassasta tuotettuja kaasumaisia polttoaineita;

Kommentit direktiiviehdotukseen (3/3)

[26 artikla Uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen pääsy markkinoille

Jäsenvaltioiden on mahdollistettava uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen pääsy markkinoille ja infrastruktuuriin riippumatta siitä, onko uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen tuotantolaitokset liitetty jakelu- tai siirtoverkkoihin.]

→ Mitä siis tarkoittaa, mille markkinoille ja mihin infrastruktuuriin? Voi syöttää kaasuverkkoon kumipyörästä? Voi myydä kaasiasiakkaille? Miten tämä suhtautuu off-grid-tuottajiin ja käyttäjiin?

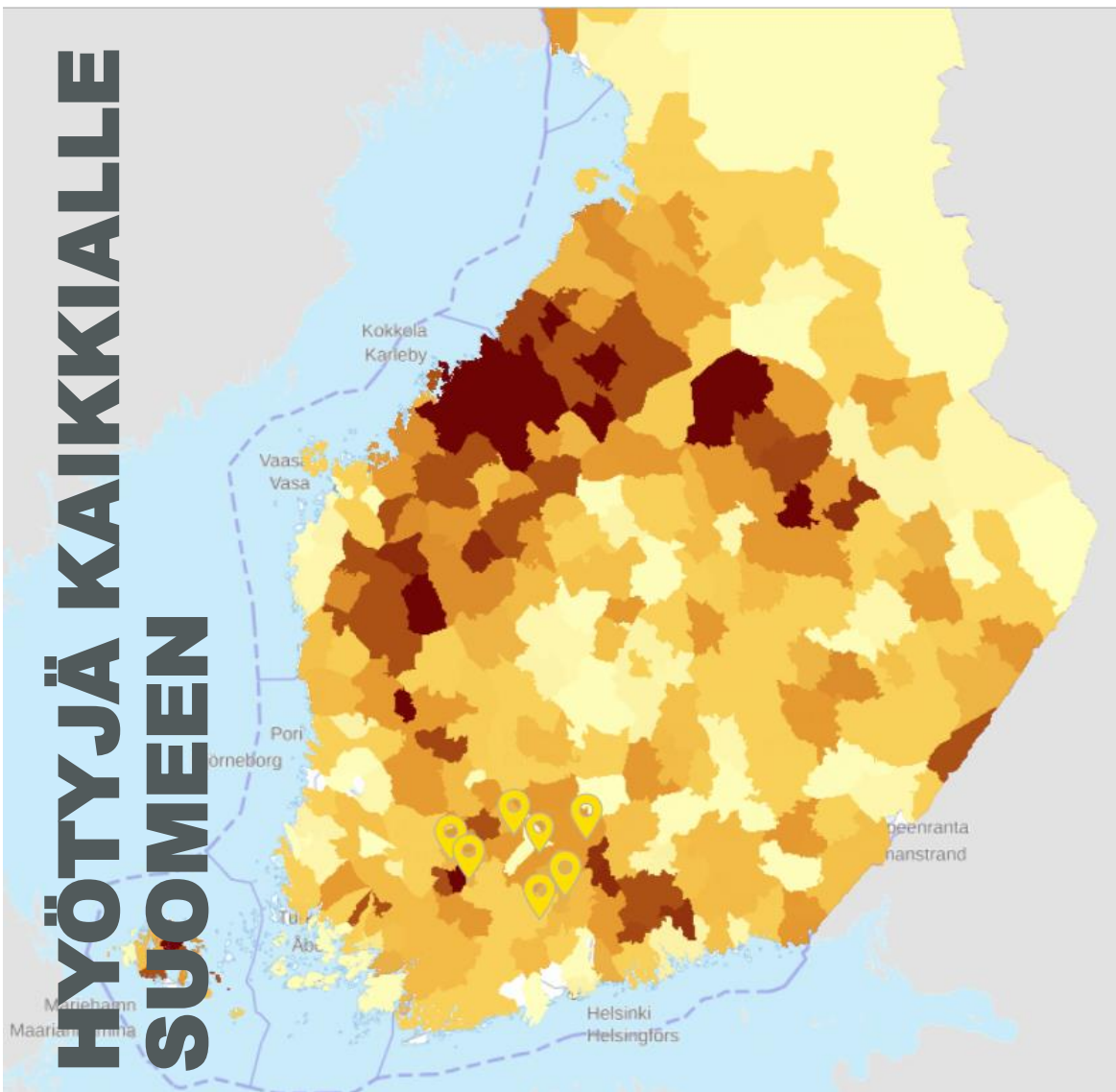

~~2732~~ artikla Kolmannen osapuolen pääsy [maakaasun jakelu- ja siirtoverkkoihin ja nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemiin] ~~verkkoon~~

...

~~23~~ Tämän direktiivin säännökset eivät estä [uusiutuvia ja vähähiilisiä kaasuja koskevien] pitkäaikaisten sopimusten tekemistä, kunhan ne ovat yhteisön [unionin] kilpailusääntöjen mukaisia [ja edistävät hiilestä irtautumista. Päästöjä aiheuttavan fossiilisen kaasun toimitusta koskevat pitkäaikaiset sopimukset saavat jatkua enintään vuoteen 2049]

→ tämä laajentaa soveltamisalaa potentiaalisesti kaasuverkkoa laajemmas, mikä ei ole järkevää.

HYÖTYJÄ KAIKKIALLE SUOMEEN

Suomen Biokierto & Biokaasu ry | www.biokierto.fi

Lisätiedot:

Anna Virolainen-Hynnä
Toiminnanjohtaja | Executive Director
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry | Finnish
Biocycle and Biogas Association
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland
+358 400 987 805 |
anna.virolainen-hynna@biokierto.fi

www.biokierto.fi

